

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Przedmowa	15
Rozdział 1. Źródła i wykładnia prawa	17
1.1. Źródła prawa podatkowego	17
1.1.1. Charakterystyka zamkniętego systemu źródeł prawa	17
1.1.2. Konstytucja	18
1.1.3. Ratyfikowane umowy międzynarodowe	21
1.1.4. Prawo Unii Europejskiej	21
1.1.5. Ustawy	23
1.1.6. Akty podustawowe	24
1.1.6.1. Rozporządzenia	26
1.1.6.2. Akty prawa miejscowego	26
1.1.7. Prawo wewnętrzne	28
1.1.8. Publikacja i promulgacja aktów normatywnych	28
1.1.9. Swoiste i niezorganizowane źródła prawa	32
1.2. Wykładnia prawa podatkowego	33
1.2.1. Założenia interpretacji przepisów prawnych	33
1.2.2. Wykładnia językowa	34
1.2.3. Wykładnia systemowa	35
1.2.4. Wykładnia celowościowa	38
1.2.5. Moc wiążąca wykładni	39
1.3. Międzynarodowe i unijne źródła prawa podatkowego	41
1.3.1. Uwagi wprowadzające	41
1.3.2. Międzynarodowe prawo podatkowe	42
1.3.3. Unijne prawo podatkowe	43

Rozdział 2. Materialne prawo podatkowe	48
2.1. Zagadnienia ogólne	48
2.1.1. Istota, geneza i struktura ustawy Ordynacja podatkowa	48
2.1.2. Zakres zastosowania Ordynacji podatkowej	48
2.1.2. Zakres zastosowania Ordynacji podatkowej	50
2.1.3. Definicje ustawowe	51
2.1.3.1. Ustawy podatkowe	51
2.1.3.2. Przepisy prawa podatkowego	52
2.1.3.3. Księgi podatkowe	52
2.1.3.4. Definicje porządkujące (odsyłające)	53
2.1.3.5. Ulgi podatkowe i zwrot podatku	54
2.1.3.6. Niepodatkowe należności budżetowe	54
2.1.3.7. Podatek	55
2.1.3.8. Działalność gospodarcza	55
2.1.3.9. Cena transakcyjna	56
2.1.3.10. Podmiot krajowy i podmiot zagraniczny	56
2.1.4. Zasady ogólne	56
2.1.4.1. Środki komunikacji elektronicznej	56
2.1.4.2. Wybór formy opodatkowania	57
2.1.4.3. Rok podatkowy	57
2.1.4.4. Terminy	58
2.2. Podmioty stosunku zobowiązaniowego w prawie podatkowym i ich odpowiedzialność	59
2.2.1. Organy podatkowe	60
2.2.1.1. Ogólna kompetencja organów podatkowych	60
2.2.1.2. Szczególna kompetencja organów podatkowych	61
2.2.1.3. Spory kompetencyjne pomiędzy organami podatkowymi	64
2.2.1.4. Interpretacje przepisów prawa podatkowego	65
2.2.1.5. Porozumienia w sprawach cen transakcyjnych	71
2.2.2. Podatnik	78
2.2.3. Płatnik	80
2.2.4. Inkasent	81
2.2.5. Pojęcie odpowiedzialności w prawie podatkowym	82
2.2.5.1. Odpowiedzialność osobista	83
2.2.5.2. Odpowiedzialność rzeczowa	84
2.2.5.3. Odpowiedzialność solidarna	85
2.2.5.4. Odpowiedzialność subsydiarna	88
2.2.6. Odpowiedzialność podatnika, płatnika, inkasenta	89
2.2.6.1. Odpowiedzialność podatnika	89
2.2.6.2. Odpowiedzialność płatnika i inkasenta	90

2.2.7. Następcy prawni i ich odpowiedzialność	92
2.2.7.1. Podmioty, które wstępują we wszystkie prawa i obowiązki poprzednika prawnego, wynikające z przepisów prawa podatkowego oraz z decyzji wydanych na podstawie przepisów prawa podatkowego (art. 93, art. 93a, art. 93b o.p.)	94
2.2.7.2. Podmioty, które przejmują wszelkie prawa i obowiązki poprzednika wynikające z przepisów prawa podatkowego, ale z ograniczeniami (art. 95 i 96 o.p.)	96
2.2.7.3. Podmioty, które przejmują prawa i obowiązki swoich poprzedników pozostające w związku z przydzielonymi im w planie podziału składnikami majątku (art. 93c o.p.)	97
2.2.7.4. Spadkobiercy, którzy przejmują wyłącznie majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy będącego podatnikiem i tylko niektóre niemajątkowe uprawnienia spadkodawcy (art. 97 i in. o.p.)	98
2.2.7.5. Zapisobierca, przejmujący obowiązki spadkodawcy (art. 106 o.p.)	104
2.2.8. Osoby trzecie i ich odpowiedzialność	105
2.2.8.1. Ogólna charakterystyka odpowiedzialności osób trzecich	105
2.2.8.2. Rozwiedziony małżonek podatnika	110
2.2.8.3. Członkowie rodziny podatnika	111
2.2.8.4. Nabywca przedsiębiorstwa, zorganizowanej części przedsiębiorstwa	113
2.2.8.5. Firmanctwo	115
2.2.8.6. Właściciel, samoistny posiadacz, użytkownik wieczysty rzeczy lub prawa majątkowego	116
2.2.8.7. Dzierżawca i użytkownik nieruchomości	118
2.2.8.8. Wspólnicy spółki cywilnej i spółek osobowych	119
2.2.8.9. Członkowie zarządu spółek kapitałowych	121
2.2.8.10. Członkowie organów zarządzających osób prawnych innych niż spółki kapitałowe	125
2.2.8.11. Osoby prawne przejmujące lub osoby prawne powstałe w wyniku podziału	126
2.2.8.12. Gwarant lub poręczyciel	128
2.3. Powstanie zobowiązań podatkowych	129
2.3.1. Obowiązek podatkowy i zobowiązanie podatkowe	129
2.3.2. Przedawnienie prawa do wydania decyzji	132

2.3.3. Elementy zobowiązania podatkowego	134
2.3.3.1. Wysokość świadczenia	134
2.3.3.2. Miejsce świadczenia	137
2.3.3.3. Termin płatności	137
2.4. Wygaśnięcie zobowiązania podatkowego	139
2.4.1. Efektywne sposoby wygaśnięcia zobowiązania podatkowego	139
2.4.1.1. Zapłata	139
2.4.1.2. Pobranie podatku przez płatnika lub inkasenta	141
2.4.1.3. Potrącenie	141
2.4.1.4. Przeniesienie własności rzeczy lub praw majątkowych ...	142
2.4.1.5. Zaliczenie nadpłaty lub zaliczenie zwrotu podatku	143
2.4.1.6. Przejęcie własności nieruchomości lub prawa majątkowego w postępowaniu egzekucyjnym	144
2.4.1.7. Podsumowanie	144
2.4.2. Nieefektywne metody wygaśnięcia zobowiązania podatkowego	144
2.4.2.1. Przedawnienie	144
2.4.3. Wygaśnięcie zobowiązań podatkowych płatnika lub inkasenta	147
2.4.4. Nadpłata	148
2.4.4.1. Pojęcie nadpłaty	148
2.4.4.2. Zasady ustalenia wysokości nadpłaty	149
2.4.4.3. Dzień powstania nadpłaty	150
2.4.4.4. Wniosek o stwierdzenie nadpłaty podatku	151
2.4.4.5. Zwrot nadpłaty	152
2.4.5. Zwrot podatku	158
2.5. Zabezpieczanie zobowiązań podatkowych	158
2.5.1. Zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych	158
2.5.1.1. Zagadnienia wstępne	158
2.5.1.2. Formy zabezpieczeń	160
2.5.1.3. Hipoteka przymusowa	164
2.5.1.4. Zastaw skarbowy	166
2.5.1.5. Wyjawienie majątku	168
2.5.1.6. Wygaśnięcie decyzji o zabezpieczeniu	168
2.6. Zaległość podatkowa i ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych	169
2.6.1. Zaległość podatkowa	169
2.6.1.1. Definicja zaległości podatkowej	169
2.6.1.2. Inne przypadki traktowane jak zaległość podatkowa	169
2.6.1.3. Skutki powstania zaległości podatkowej	170

2.6.2.	Odsetki za zwłokę i opłata prolongacyjna	171
2.6.2.1.	Odsetki za zwłokę	171
2.6.2.2.	Opłata prolongacyjna	174
2.6.3.	Ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych	175
2.6.3.1.	Pojęcie ulgi podatkowej	175
2.6.3.2.	Wniosek w przedmiocie ulgi podatkowej	175
2.6.3.3.	Umorzenie zaległości podatkowych, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej	176
2.7.	Deklaracje podatkowe	177
2.7.1.	Podpisywanie deklaracji	177
2.7.2.	Korekta deklaracji	178
2.7.3.	Informacje podatkowe	178
2.7.4.	Rachunki	180
Rozdział 3.	Postępowanie podatkowe	181
3.1.	Zagadnienia ogólne postępowania podatkowego	181
3.2.	Zasady ogólne postępowania podatkowego	182
3.2.1.	Zasada praworządności	183
3.2.2.	Zasada prowadzenia postępowania w sposób budzący zaufanie do organów podatkowych	184
3.2.3.	Zasada udzielania informacji	185
3.2.4.	Zasada prawdy obiektywnej	185
3.2.5.	Zasada czynnego udziału stron w postępowaniu podatkowym ...	186
3.2.6.	Zasada przekonywania	187
3.2.7.	Zasada szybkości postępowania	188
3.2.8.	Zasada pisemności	189
3.2.9.	Zasada dwuinstancyjności postępowania	189
3.2.10.	Zasada stabilności ostatecznych decyzji	190
3.2.11.	Zasada ograniczonej jawności postępowania podatkowego	190
3.3.	Podmioty postępowania podatkowego	191
3.3.1.	Wyłączenia	191
3.3.2.	Strona postępowania podatkowego	193
3.3.3.	Pełnomocnictwo i przedstawicielstwo	196
3.3.4.	Podmioty na prawach strony	198
3.3.4.1.	Organizacja społeczna jako uczestnik postępowania	198
3.3.4.2.	Prokurator jako uczestnik postępowania	199
3.3.4.3.	Rzecznik Praw Obywatelskich jako uczestnik postępowania podatkowego	200
3.4.	Wszczęcie postępowania podatkowego	200
3.4.1.	Wszczęcie postępowania z urzędu	202

3.4.2. Połączenie postępowań – współuczestnictwo formalne	203
3.4.3. Zasada przestrzegania właściwości z urzędu	203
3.4.4. Terminy postępowania	204
3.4.4. Chwila wszczęcia postępowania podatkowego	207
3.4.5. Przywrócenie terminu	208
3.5. Doręczenia	209
3.5.1. Doręczenia właściwe	209
3.5.2. Doręczenie zastępcze i fikcyjne	212
3.6. Wezwania	212
3.7. Postępowanie dowodowe	215
3.7.1. Dowody	215
3.7.1.1. Księgi podatkowe	216
3.7.1.2. Dokumenty urzędowe	217
3.7.1.3. Deklaracje podatkowe	218
3.7.1.4. Dowód z zeznań świadków	219
3.7.1.5. Dowód z opinii biegłego	222
3.7.1.6. Dowód z oględzin	223
3.7.1.7. Dowód z przesłuchania strony	224
3.7.2. Informacje podatkowe	225
3.7.3. Badanie treści czynności prawnych	227
3.8. Zawieszenie postępowania podatkowego	228
3.8.1. Obligatoryjne przesłanki zawieszenia postępowania podatkowego	229
3.8.1.1. Śmierć strony	229
3.8.1.2. Zagadnienie wstępne	230
3.8.1.3. Śmierć przedstawiciela ustawowego strony	230
3.8.1.4. Utrata przez stronę lub jej ustawowego przedstawiciela zdolności do czynności prawnych	231
3.8.1.5. Postępowanie w sprawie odpowiedzialności osoby trzeciej	231
3.8.1.6. Potrzeba uzyskania informacji od organów zewnętrznych	232
3.8.2. Fakultatywne przesłanki zawieszenia postępowania podatkowego	232
3.9. Umorzenie postępowania	233
3.9.1. Obligatoryjne umorzenie postępowania podatkowego	234
3.9.2. Fakultatywne umorzenie postępowania podatkowego	234
3.10. Zakończenie postępowania przed organem I instancji – formy rozstrzygnięć	235
3.10.1. Decyzje	235
3.10.1.1. Charakter prawny decyzji podatkowej	235

3.10.1.2. Zajęcie stanowiska przez inny organ i wpływ tego stanowiska na treść decyzji	238
3.10.1.3. Elementy decyzji i jej forma	239
3.10.1.4. Weryfikacja wad niekwalifikowanych decyzji – uzupełnienie i sprostowanie decyzji	242
3.10.1.5. Decyzja o umorzeniu postępowania podatkowego	243
3.10.1.6. Wykonanie decyzji	243
3.10.2. Postanowienia	245
3.10.2.1. Charakter prawny postanowienia	245
3.10.2.2. Elementy postanowienia	245
3.11. Odwołanie i zażalenie w postępowaniu podatkowym	246
3.11.1. Odwołanie	246
3.11.1.1. Treść odwołania	247
3.11.1.2. Termin i tryb wniesienia odwołania	248
3.11.1.3. Kompetencje organu odwoławczego	249
3.11.1.4. Cofnięcie odwołania przez stronę	251
3.11.1.5. Rozstrzygnięcia (decyzje) organu odwoławczego	252
3.11.2. Zażalenie	253
3.12. Tryby nadzwyczajne postępowania	254
3.12.1. Wznowienie postępowania podatkowego	254
3.12.1.1. Przesłanki wznowienia postępowania podatkowego	254
3.12.1.2. Tryb wznowienia postępowania podatkowego	257
3.12.2. Stwierdzenie nieważności decyzji	259
3.12.2.1. Przesłanki stwierdzenia nieważności decyzji	260
3.12.2.2. Tryb postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji	262
3.12.3. Uchylenie lub zmiana decyzji podatkowej	263
3.12.3.1. Charakter prawny uchylenia i zmiany decyzji	263
3.12.3.2. Przesłanki uchylenia lub zmiany decyzji	264
3.12.4. Wygaśnięcie decyzji	266
3.13. Kary porządkowe w postępowaniu podatkowym	267
3.14. Koszty postępowania podatkowego	268

Rozdział 4. Kontrola podatkowa i skarbowa

4.1. Czynności sprawdzające	270
4.1.1. Rodzaje czynności sprawdzających	272
4.2. Kontrola podatkowa	275
4.2.1. Charakter prawny i podstawy wszczęcia kontroli podatkowej	275
4.2.2. Przedmiotowy i podmiotowy zakres kontroli podatkowej	278

4.2.3. Uprawnienia i obowiązki kontrolującego i kontrolowanego	280
4.2.3.1. Uprawnienia kontrolującego	280
4.2.3.2. Obowiązki kontrolowanego	282
4.2.4. Zakończenie kontroli podatkowej	284
4.3. Kontrola skarbową	285
Wykaz powołanych aktów prawnych	294
Wybór orzecznictwa	299
Rozdział I. Źródła i wykładnia prawa podatkowego	299
Rozdział II. Materialne prawo podatkowe	301
Podmioty stosunku zobowiązaniowego w prawie podatkowym	301
Powstawanie zobowiązań podatkowych	311
Wygaśnięcie zobowiązań podatkowych	312
Zabezpieczanie zobowiązań podatkowych	314
Zaległość podatkowa i ulgi w spłacie zobowiązań	315
Rozdział III. Postępowanie podatkowe	318
Zasady postępowania	318
Podmioty postępowania	320
Wszechjęcie postępowania podatkowego	321
Doręczenia	324
Wezwania	325
Postępowanie dowodowe	326
Zawieszenie postępowania podatkowego	328
Umożnienie postępowania podatkowego	329
Zakończenie postępowania podatkowego przed organem I instancji – formy rozstrzygnięć	329
Kary porządkowe w postępowaniu podatkowym	341
Koszty postępowania podatkowego	342
Rozdział IV. Kontrola podatkowa i skarbową	343
Czynności sprawdzające	343
Kontrola podatkowa i skarbową	345
Bibliografia	348